

Legemiddelbruk hos eldre

DOKTORAVHANDLINGER

GUNHILD ALVIK NYBORG

gunhild.nyborg@medisin.uio.no

Uhensiktsmessig legemiddelbruk hos hjemmeboende eldre og sykehjemsbeboere er et stort problem.

Foto: Øivind Larsen

Eldre og multisyke er spesielt utsatt for legemiddelbivirkninger og -interaksjoner. Legemidler der ulempene antas å overstige fordelene ved bruken karakteriseres som uhensiktsmessige.

I en nasjonal reseptregisterstudie undersøkte jeg potensielt uhensiktsmessige medikamentforskrivninger til hjemmeboende eldre over 70 år (n = 445 900), definert ved NorGeP-kriteriene (The Norwegian General Practice), et sett med kriterier for potensielt uhensiktsmessig legemiddelbruk hos eldre.

I løpet av ett år fant jeg at 34,8 % av hjemmeboende eldre fikk minst én slik forskrivning av lege utenfor institusjon. Vi gjennomførte deretter en tre runders konsensusprosess, hvor vi utviklet kriterier for potensielt uheldig legemiddelbruk hos eldre sykehjemsbeboere, de 34 såkalte NorGeP-NH-kriteriene (nursing home). 49 sykehjemsleger, geriater, kliniske farmakologer og farmasøyter deltok i denne prosessen.

De nyutviklede NorGeP-NH-kriteriene ble brukt til å evaluere legemiddelbruken hos 881 sykehjemsbeboere i Vestfold, som hadde behov for antibiotika eller intravenøs væskebehandling. 43,8 % av beboerne brukte minst ett potensielt uheldig legemiddel. 14,5 % av beboerne brukte tre eller flere

psykotrope legemidler samtidig. Denne gruppen hadde større risiko for fall i forløpet av en infeksjon eller dehydreringsepisode (korrigert for hvor oppegående de var, målt ved Barthels ADL-indeks (Activities of Daily Living)). Beboere med best bevart Barthels ADL-indeks brukte oftere tre eller flere psykotrope legemidler samtidig. Kvinner var mer utsatt for uheldig legemiddelbruk enn menn, både hjemme og i sykehjem.

Legemiddelbruken hos eldre er kompleks, og feltet er i stadig endring. Temaet bør prioriteres i medisinstudiet og i etterutdanningen av leger.

Legemiddelgjennomganger der man vurderer muligheter for avmedisinering, er viktig helsehjelp til eldre.

Disputas

Gunhild Alvik Nyborg disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo 19.1.2018. Tittelen på avhandlingen er *Inappropriate medication use in the elderly – a modern epidemic. Two pharmacoepidemiological observational studies among elderly living at home and in nursing homes and a three-round delphi consensus process for the development of the NORGEP-NH explicit criteria for potentially inappropriate medication use in elderly nursing home residents.*

Publisert: 26. juni 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0179

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.